

Effectiviteit van wildspiegels

Door G.J. Spek

Het Nederlandse leefgebied van reeën is door rijks-, provinciale en lokale wegen in belangrijke mate versnipperd. Naast de barrière werking die hiervan uitgaat, kruisen reeën en auto's nogal eens tegelijkertijd. Dit levert de nodige botsingen op die gepaard kunnen gaan met schade en letsel voor de automobilist en veelal de dood van het betrokken ree.

In vrijwel alle leefgebieden in Nederland worden maatregelen genomen om het aantal aanrijdingen met reeën te verminderen.

Maatregelen die getroffen worden zijn ondermeer het plaatsen van rasters langs rijkswegen. Voor provinciale wegen is dit geen optie omdat dit tot een totale versnippering van het leefgebied zou leiden. Een andere maatregel is het realiseren van het toegewezen afschot waarmee uitzwerming van niet territoriale reeën wordt verminderd. Er worden waarschuwborden geplaatst maar dit is slechts een juridische maatregel. Een veel genomen maatregel is het plaatsen van wildspiegels/reflectoren. Deze weerkaatsen in de schemering en in het don-

ker het autolicht richting bermen om aanwezige reeën te attenderen op de komst van de auto. Nu is echter recent een rapport geschreven door het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek met als titel 'Effectiviteit van wildspiegels: een literatuurevaluatie'.

Effectiviteit van wildspiegels

De uitkomsten van deze literatuurevaluatie heeft inmiddels, het nodige stof doen opwaaien. In de publiciteit wordt vooral aandacht besteed aan het

niet functioneren van de spiegels/reflectoren. Opgepast moet worden dat dit aspect een eigen leven gaat leiden. Wegbeheerders die alleen de publiciteit omtrent het rapport kennen maar het rapport zelf niet, zullen snel geneigd zijn verzoeken tot plaatsing van reflectoren af te wijzen. Het rapport biedt juist stof tot nadenken.

De onderzoekers van het IBN hebben de nodige vraagtekens geplaatst bij het functioneren. Ze geven echter zelf aan dat: 'Het zeer gewenst is

dat, gezien wat in het verleden in onderzoek is geïnvesteerd, praktijkonderzoek wordt opgezet dat verantwoord uitsluitend geeft over de effectiviteit van wildspiegels. Hiermee geven ze aan dat ze vraagtekens hebben ten aanzien van de effectiviteit, maar vooral omdat het overgrote deel van het onderzoek dermate matig van opzet en/of slecht controleerbaar was dat grote vraagtekens moeten worden gezet bij de resultaten. In hun nabeschouwing zeggen ze dan ook 'Het geheel overziend, kan niet volstrekt worden uitgesloten dat de plaatsing van wildspiegels in bepaalde situaties toch mogelijkwijs wel zin zou kunnen hebben. Tenminste als zij wit licht reflecteren, als zij vuilafstotend zijn, als zij bestand zijn tegen aantasting door reiniging en door corrosie en andere invloeden, als zij op de juiste wijze worden geplaatst en regelmatig worden onderhouden, en als de berm voldoende laag begroeid en breed is. Dan zou men kunnen overwegen, 'Baat het niet, schaden doet het ook niet.'

een mogelijk positief effect van het rapport is dat onderzoekers en leveranciers elkaar vinden om tot

een gedegen onderzoek te komen. Op de Veluwe en in de rest van Nederland zijn waarschijnlijk voldoende wegen die geschikt zijn voor zo'n onderzoek.

Kortom het rapport biedt de nodige aanknopingspunten voor ons als reewildbeheerders om bij nieuwe plaatsing met de wegbeheerder maatwerk te kunnen leveren.

Een paar voor reewildbeheerders relevante aspecten zijn uit het rapport gelicht:

Registratie van aanrijdingen

Veel WBE's zijn betrokken bij de registratie van aanrijdingen met reeën, wilde zwijnen, edelherten, damherten en inmiddels ook muntjaks. Voor een goede registratie zijn de volgende zaken relevant.

- Registreer alleen betrouwbare gegevens
- Zorg voor goede contacten met de politie, kantonniers of eventueel poeliers waar het doodgereden wild terecht komt.
- Blijf hameren bij de politie dat ze ook meldingen van aanrijdingen waarbij het betrokken stuk grofwild weggelopen is bij iemand wordt gemeld zodat de volgende dag nagezocht kan worden. Vraag tegelijkertijd het telefoonnummer van de betrokken automobilist omdat navraag over de exacte locatie vaak noodzakelijk is.
- Registreer datum, tijdstip, weg, locatie (bijvoorbeeld: hectometerpaal), geslacht en leeftijd en wel of niet dood.

Alleen op basis van deze detailgegevens kan richting wegbeheerder aan worden gegeven waar reflectoren geplaatst moeten worden. Dus niet weg A moet voorzien worden, maar aangeven waar de knelpunten liggen en alleen daar investeren in maatregelen.

Dekkende reflectie

Wildspiegels kunnen alleen maar goed functioneren als er sprake is van een dekkende reflectie. In het rapport wordt dit als één van de grote manco's signaleerd. Elk type reflector heeft zijn eigen technische specificaties. Deze zijn in het rapport uitgebreid beschreven.

In de meeste gevallen worden de volgende fouten bij plaatsing gemaakt:

- reflectoren staan te ver uit elkaar (b.v. om de 50 meter bevestigd aan een bermpaal)
- reflectoren staan tegenover elkaar waardoor een voor het wild verwarrende reflectie ontstaat.
- Reflectoren staan niet naar de weg gekeerd, wat in negen van de tien gevallen noodzakelijk is om de werking te optimaliseren
- Bij maaiveld verschillen (weg / omgeving) worden horizontaal werkende reflectoren gebruikt, terwijl hier reflectoren geplaatst moeten worden die het licht onder een hoek (naar boven of door hem om te draaien naar beneden) reflecteren.
- Iedere weg is verschillend een standaardplaatsingsmethode is er dan ook niet. Voor elke situatie moet maatwerk worden geleverd.

Kleur licht

Dit is een belangrijk discussie punt, omdat de diverse onderzoeksbronnen elkaar tegenspreken. Op basis hiervan veronderstellen de onderzoekers dat de waarneembaarheid van wildspiegels afneemt volgens de reeks metalen wildspiegel - witte reflector - blauwgroene reflectoren - gele reflectoren - rode reflectoren. Voor zover iets over gevoeligheid en de gedragsreactie bekend is, suggereert dit in elk geval dat rode reflectoren geen effect kunnen hebben. Echter in het vervolg van het rapport staat dat damherten wel degelijk reageerden op door rode reflectoren weerkaatst licht. Zolang op dit punt nog geen duidelijkheid is verkregen lijkt het verstandig bij nieuw plaatsing gebruik te maken van wit licht weerkaatsende reflectoren of spiegels.

Naschrift redactie

Graag vernemen we van onze lezers of er praktijk ervaring is met de effectiviteit van wildspiegels. Bij het secretariaat kan informatie worden verkregen over de technisch juiste plaatsing van alle voorhanden zijnde spiegels en reflectoren. Tevens kan het secretariaat u informeren over hoe u het betreffende rapport wat fl 58,- kost bij het IBN-DLO kunt bestellen.

